

[Lange.]

af Tilhørerne ved Møderne er rigtig klar over, hvad det vil sige at udmønte Værdierne, og jeg ved heller ikke, om Lederne i alle Tilfælde vil være i Stand til at give en fornuftig Forklaring derpaa. Jeg er nok klar over, at en saadan Undersøgelse vil være mere vanskelig, end den forrige Undersøgelse var, men jeg anser den for nødvendig. Det er efter min Mening nødvendigt at faa forklaret Befolkningen, at denne Bevægelse ikke vil kunne føre til noget som helst, der kan blive til Gavn for de Folk, som gaar ind i den.

Naar man hæfter sig ved, at man alene bygger Pengevæsenet paa Guldet, saa er dette i og for sig en fejl Betragtning. Guldet spiller i og for sig ingen Rolle for Omsætningen paa det indenlandske Marked, det er kun, hvis man igen kommer ind i bedre Omsætningsforhold med Udlandet, at man kan komme tilbage til et Pengevæsen, der bygger paa Guldet; det er kun i Forhold til Omverdenen, at Guldet har sin Betydning og sin store Betydning. Dette, at man kan bygge et Pengevæsen paa Sikkerhed i Jorden eller andre faste Værdier, lyder maaske meget godt, naar det bliver sagt paa et Møde, hvor Tilhørerne ikke er i Stand til at bedømme det, men det er naturligvis en ganske forkert Betragtning. Selv om man gav „J. A. K.“ Ret til at udstede Pengesedler — enten man nu kaldte dem for Andelspenge, eller hvilken Betegnelse man vilde give disse Omsætningsmidler —, er det min Overbevisning, at „J. A. K.“ ingen Vegne vilde komme med det, det vilde kun medføre nye Skuffelser og nye Ulykker for de Folk, der troede paa denne Bevægelse. Hvis man gav „J. A. K.“ Lov til at udstede saa mange Pengesedler, at de kunde indløse alle Prioriteter, eller blot en stor Del af Prioriteterne, hvorledes skulde man saa faa de Folk, som har de nuværende Prioriteter — det være sig private Obligationsejere, Krediforeninger, Banker eller Sparekasser —, hvorledes skulde man faa disse til at tage imod de nye Penge, som enhver kyndig maatte sige sig selv i Løbet af meget kort Tid vilde blive værdiløse? For intet Menneske med Indsigt i økonomiske Forhold kan være i Tvivl om, at disse Penge i Løbet af meget kort Tid vilde blive værdiløse, og hvis man overhovedet skulde faa nogen til at modtage dem til Afløsning af de nuværende Prioriteter, kunde det derfor kun ske ved, at de blev tvunget dertil. Man maatte saa have Lovbestemmelser, der tvang de paagældende Menne-

sker eller Institutioner til at tage imod disse nye Omsætningsmidler. Men hvorledes kunde man gøre det, naar de kunde sige sig selv, at Pengene vilde blive værdiløse? Jeg synes tværtimod, det var en Pligt at advare imod at modtage saadanne Penge.

Jeg mener derfor, det vil være særdeles nødvendigt, at der kommer en saadan Undersøgelse med en Redegørelse, som var affattet saaledes, at den var forstaaelig for Befolkningen. Man kan ogsaa tage Historien til Hjælp; det er nemlig ikke noget nyt, man her har fundet paa. Man kan f. Eks. se paa Assignaternes Historie i Frankrig og i Norge. Der har man haft akkurat det samme, som man her arbejder paa: Omsætningsmidler, der skulde baseres paa Jorden, men som i Løbet af meget kort Tid viste sig at blive fuldkommen værdiløse. Man kunde ved en saadan Redegørelse vise, at Førsteførelsen, Landinspektør Kristjansens Idé paa ingen Maade er ny, som han selv mener. Efter hans egne Udtalelser maa man jo tro, at han mener, han er vore Dages Messias, der er kommet til Verden for at hjælpe den nødlidende Menneskehed. Men man vilde gennem en saadan Redegørelse kunne vise, at de Ideer, som han nu kæmper for, har været prøvet før og har vist sig kun at føre til Ulykke.

Med Hensyn til det foreliggende Lovforslag lægger jeg i og for sig mest Vægt paa, at dette kan blive Grundlag for Oplysninger. Jeg mener, at den Kontrol, der skal føres, kan blive Grundlaget for Oplysninger til Offentligheden om disse Virksomheder. Jeg tror ikke meget paa Forbud, naar det drejer sig om Bevægelser som dem, her er Tale om. Men ved Regnskabsoplysninger, ved i det hele at give Oplysninger om Virksomhedernes Forhold paa en saadan Maade, at de kan forstaaes af Offentligheden, vil man sikkert kunne opnaa at advare Folk yderligere mod at slutte sig til Bevægelsen. Jeg tror, det vil vise sig, at Tilslutningen i Fremtiden ikke vil blive saa forfærdelig stor, men jeg finder det naturligt, at disse Virksomheder underkastes Kontrol. Jeg er klar over, at det vil blive en vanskelig Opgave for Sparekassetilsynet. Det vil sikkert blive vanskeligt at faa de paagældende Virksomheders Ledere til at forstaa, at der maa foretages Ændringer i den bestaaende Ordning, den bestaaende Administration, og jeg tror, det vil blive særdeles vanskeligt, fordi de fleste af de Folk, som leder disse Virksomheder, til Trods for at der er betroet dem store Midler til at administrere,